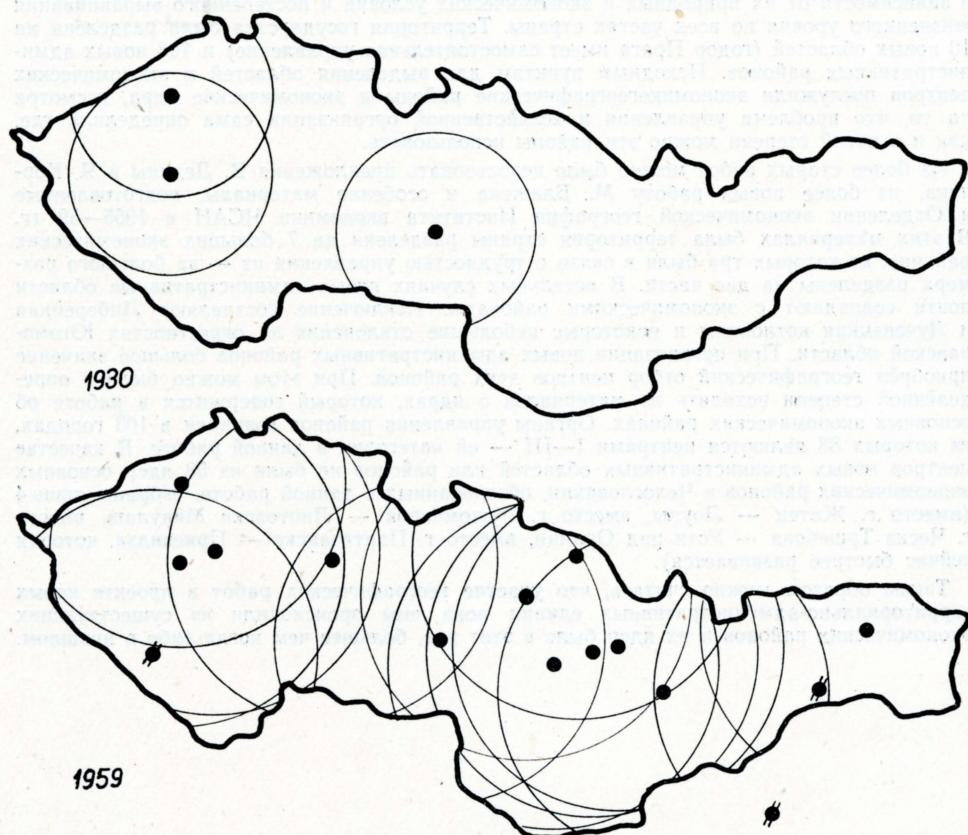

GEOGRAPHICAL PROBLEMS OF BUILDING TOWNS AND WORKERS' SETTLEMENTS IN CZECHOSLOVAKIA

In Czechoslovakia are 3,930 000 dwellings, of which 125 000 were built in last two years (1958–1959). In next ten years (1960–1970) will be built 1,075 000 dwellings and in this way the housing problem should be solved, even though the population is constantly growing. It is necessary:

1) to assure good conditions for this building. Map No 1 above shows the repartition of larger cement-works with a production of 100 000 tons and more

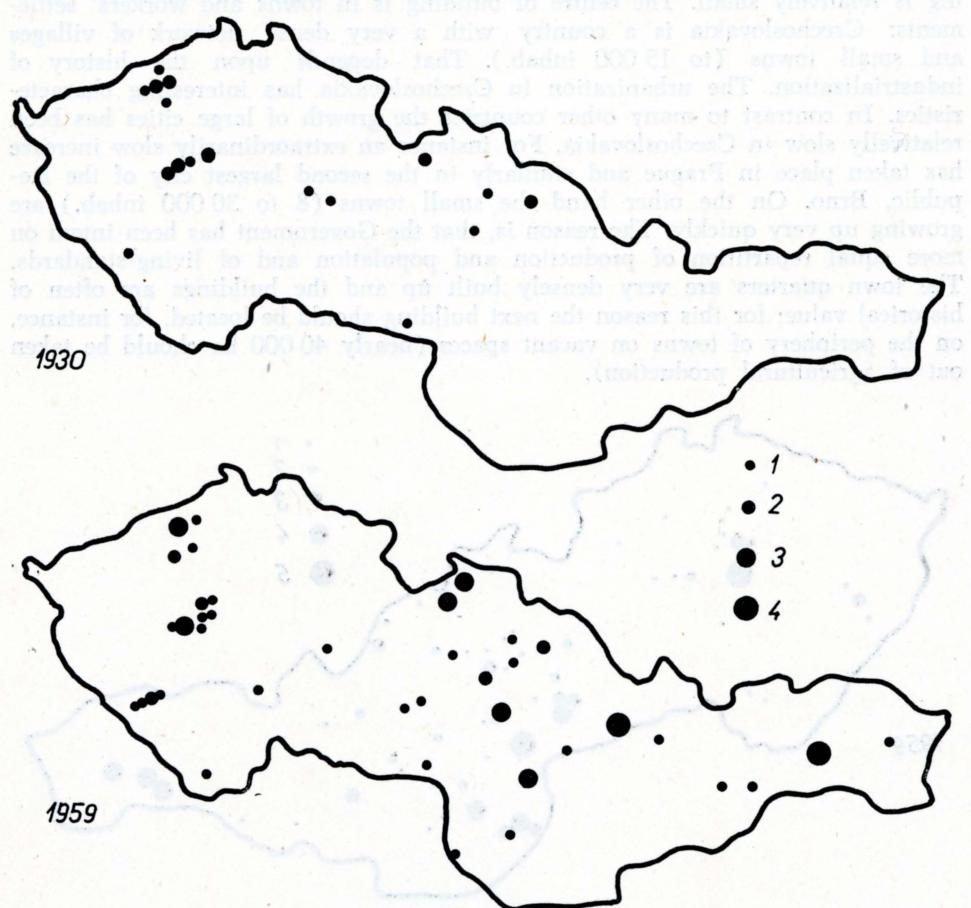

Cement-works in 1930 and 1959 with production 100 000 tons and more a year. Shaded-works in construction. The radius — means a medium transport distance of cement in Czechoslovakia.

Cementárny v roce 1930 a 1959 s výrobou 100 000 t a více cementu ročně. Šrafováně — cementárny ve výstavbě. Kruhy u cementáren — průměrná přepravní vzdálenost cementu v ČSR.

Цементные заводы в 1930 г. и 1959 г. с мощностью более 100 тыс. т цемента (заштрихованные предприятия — строящиеся).

in 1930. The map below shows this repartition of larger cement-works nowadays, when 4,74 millions tons were being produced in 1959. In the last eight years new larger cement-works were built in East Bohemia (Prachovice), in Moravia (Hranice), in Central and East Slovakia (Banská Bystrica, Bystré). In construction are cement-works at Lochkov near Prague, Velká Hydčice in South-West Bohemia and Turňa in East Slovakia. Preparatory work is being done on the construction of cement-works at the foot of Pavlov-Hills in South Moravia and of another near Brno. Map No 2 shows the repartition of limekilns. Above: 1930; below: today. In the 1930 Slovakia had no limekilns with production exceeding 10 000 tons a year. Nowadays country's biggest limekilns are situated right in Slovakia. Map No 3 shows the spatial distribution of brick-kilns. The largest are in South Moravia and near Prague, Brno and Bratislava. Map No 4 shows the repartition of prefab plants. This series of maps shows some material conditions of new building in Czechoslovakia.

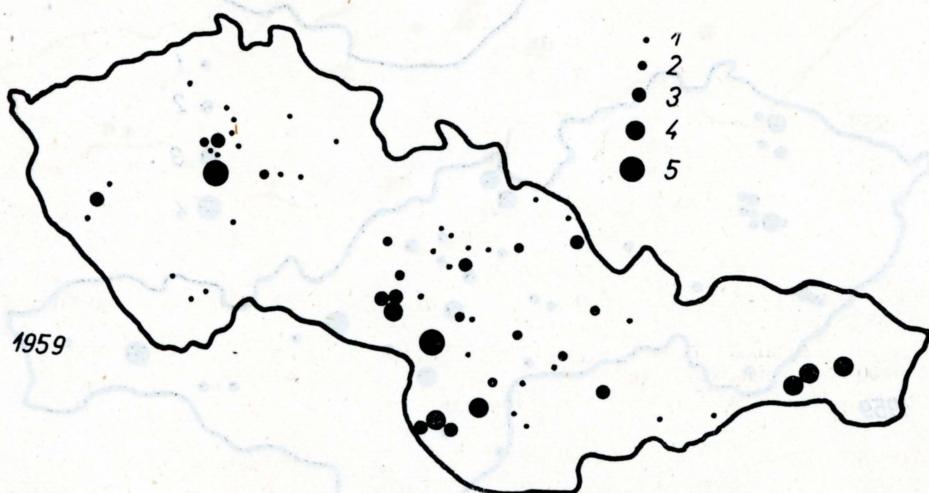
Limekilns in 1930 and 1959. 1 — 10—20 000 tons; 2 — 20—30 000 tons; 3 — 30—60 000 tons; 4 — 60 000 and more tons a year.

Vápenky v roce 1930 a 1959. 1 — 10—20 000 t; 2 — 20—30 000 t; 3 — 30—60 000 t; 4 — nad 60 000 t vápna ročně.

Известковые заводы в 1930 г. и 1959 г.

2) to have good repartition in building. The greater part of housing-settlement building should be in regions where there is most building in the Czechoslovak republic, that is in regions of Ostrava and Most and in other centers of heavy industry. (See: C. Votrubec, Der Anteil des natürlichen Bevölkerungszuwachses und der Migration am Wachstum der Städte der ČSR. Geografický časopis. Bratislava 1959.) Town building has been closely connected with the development of industrial production. The fastest growing cities, where heavy-industry has developed, are in region of Ostrava, Martin, Dubnica, Ostrov, Příbram and Most. There has been a great increase in population of higher administrative centers (regional towns).

3) to allocate the building in proper settlement-types and in good localities. Construction will be a continuation of existing settlements. In villages ($\frac{4}{5}$ of communities in Czechoslovakia with 36 % of population of the state) the building is relatively small. The centre of building is in towns and workers' settlements. Czechoslovakia is a country with a very dense network of villages and small towns (to 15 000 inhab.). That depends upon the history of industrialization. The urbanization in Czechoslovakia has interesting characteristics. In contrast to many other countries the growth of large cities has been relatively slow in Czechoslovakia. For instance an extraordinarily slow increase has taken place in Prague and similarly in the second largest city of the Republic, Brno. On the other hand the small towns (8 to 30 000 inhab.) are growing up very quickly. The reason is, that the Government has been intent on more equal repartition of production and population and of living-standards. The town quarters are very densely built up and the buildings are often of historical value; for this reason the next building should be located, for instance, on the periphery of towns on vacant spaces (nearly 40 000 ha should be taken out of agricultural production).

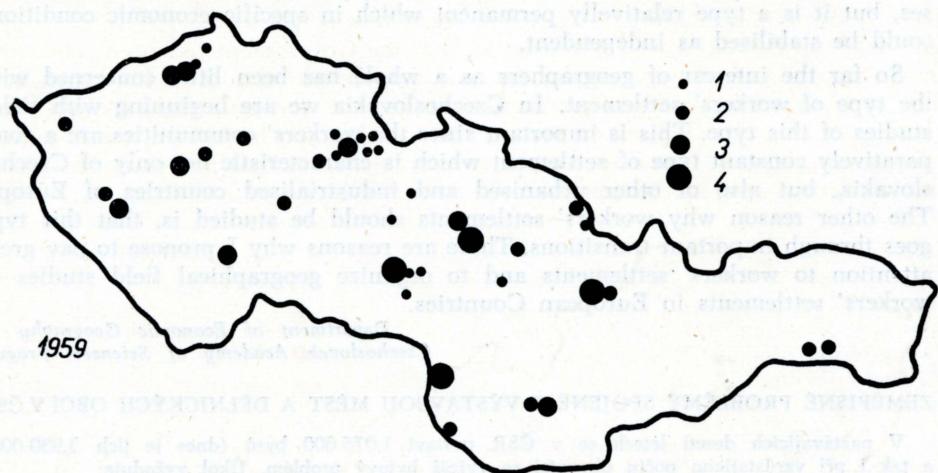

Brick-kilns 1959. 1 — 5–7 millions; 2 — 7,1–10 millions; 3 — 10,1–15 millions; 4 — 15,1–25 millions; 5 — 25,1 and more millions bricks a year.

Cihelny 1959. 1 — 5–7 mil. cihel; 2 — 7,1–10 mil.; 3 — 10,1–15 mil.; 4 — 15,1 až 25 mil.; 5 — nad 25 mil. cihel ročně.

Кирпичные заводы.

In the Ostrava region a new quarter, Poruba, has been built and has at present 22 000 inhab., an entirely new socialist town of Havířov with a present population of 32 000 and new quarters Stalingrad an Bělský Les on the outskirts of Ostrava. Most house building in the brown-coal region of Ore Mountains (Krušné Hory) is concentrated in Most, Litvínov and Jirkov, in the Karlovy Vary region in Ostrov (present population 13 000 inhab., 2852 inhab. in 1939, 2746 inhab. in 1950). In the last two years Kladno, a metallurgical centre, had an increase of 1000 inhab., the same increase had Mladá Boleslav. As a result of ore mining the town of Příbram is relatively the fastest growing town in the Republic and has about 21 000 inhab.; in the last two years it has increased by 4400 inhabitants. In the region of Czech-Moravian Highlands the town of Žďár grew from 4500 inhab. in 1950 to 10 000 inhabitants today, it is a new centre of engineering and foundry plants. In Central Slovakia near new aluminiummetallurgy plants the settlement of Žiar grew from 1500 inhab. in 1950, to 14 000 inhab. today, and from July 1960 it is the seat of the county-administration for the historical mining-towns of Banská Štiavnica and Kremnica too. A great growth has taken place in recent years in the communities of Prievidza (12 000 inhab.), Dubnica (11 500 inhab.), Humenné (10 500 inhab.) and Strážske. The metropolis of East Slovakia — Košice — is entering on a new phase in connection with building the most modern iron-works in Czechoslovakia.

Prefab plants 1959. 1 — 5—10 000; 2 — 10—20 000; 3 — 20—40 000; 4 — 40 001 and more m^3 a year.

Výrobny prefabrikátů 1959. 1 — 5—10 000 m^3 ; 2 — 10—20 000; 3 — 20—40 000; 4 — nad 40 001 m^3 prefabrikátů ročně.

Предприятия по производству полуфабрикатов.

The important type in Czechoslovakia are workers' settlements, i. e. communities in which working classes are in the majority and where at least 65 % of the population have their wages or salaries. In a wide sense we use the term workers' settlements to denote former agricultural communities, which either in their own industrialization or in industrialization of the neighbourhood have lost their original agricultural character and whose composition of population today resembles rather to towns than villages, nevertheless the character

of building of workers' settlements remains semi-agricultural. The workers' community is typical of an intensively urbanised country. The type of workers' settlement includes many different forms, ranging from "night-shelters" in city surroundings to central communities in small industrialised districts. In Czechoslovakia there are more than 2,000 workers' settlements in all (especially in Czech Lands) in which about 22 % of the population live:

Cities	Number of Workers' Settlements			Percentage of total population*) in Cities Workers' Rural Settlements		
	Cities	Workers'	Rural	Cities	Workers'	Rural
Czechoslovakia	412	2242	11,716	41,7	21,6	36,5
Czech Lands	292	1798	8,948	46,2	23,6	30,0
Slovakia	120	444	2,768	29,9	16,5	53,3

*) The table does not include Spas in which live 0,2 % of the population in Czechoslovakia, and 0,3 % in Slovakia.

The type of workers' settlement is in fact a conglomerate, but an important one, and we intend to maintain it. The policy of decentralization supports this type. Workers settlements are properly speaking cities, but not fully developed ones as far as the number of inhabitants, cultural and technical facilities etc. are concerned. The type of workers' settlement is not a transitional type which arises, but it is a type relatively permanent which in specific economic conditions could be stabilised as independent.

So far the interest of geographers as a whole has been little concerned with the type of workers' settlement. In Czechoslovakia we are beginning with field-studies of this type. This is important since the workers' communities are a comparatively constant type of settlement which is characteristic not only of Czechoslovakia, but also of other urbanised and industrialised countries of Europe. The other reason why workers' settlements should be studied is, that this type goes through important transitions. These are reasons why I propose to pay great attention to workers' settlements and to organize geographical field studies of workers' settlements in European Countries.

*Department of Economic Geography
Czechoslovak Academy of Sciences, Prague.*

ZEMĚPISNÉ PROBLÉMY SPOJENÉ S VÝSTAVBOU MĚST A DĚLNICKÝCH OBCÍ V ČSR

V nastávajících deseti letech se v ČSR postaví 1,075 000 bytů (dnes je jich 3,930 000) a tak i při vzrůstajícím počtu obyvatel se vyřeší bytový problém. Úkol vyžaduje:

1. zajistit vhodné výrobní předpoklady pro výstavbu. Znalost surovinové základny se podstatně rozšířila a kapacita stavebních závodů se zvětšila (viz mapky).
2. stanovit správné oblastní proporce pro výstavbu. Stavební průmysl ČSR zlepšil po 2. světové válce své rozmístění, jak ukazují mapky. Převážná část bytové výstavby je soustředěna v oblastech největšího budování, tj. na Slovensku, na Ostravsku, na Mostecku a v rychle rostoucích městech s těžkým průmyslem. Tak tomu bude i v příštích letech.
3. umístit výstavbu do správných míst (z hlediska typu sídla i mikropolohy). Při výstavbě se navazuje na existující sídelní útvary.

Ve vesnických sídlech ($\frac{4}{5}$ obcí ČSR) je výstavba poměrně malá. Těžiště výstavby je ve městech a v dělnických obcích a urbanizace v ČSR má zajímavou stránku. Vělkoměsta, tj. útvary ve světě mimořádně rostoucí, mají v ČSR malý růst (Praha, Brno). Naopak velmi rychle rostou menší a malá města (s 8–30 000 obyv.), a to proto, že vláda usiluje o rovnoměrnější rozmístění výroby i obyvatelstva a o zrovnoměrnější životní úrovni lidu. Významné jsou dělnické obce, tj. v širokém slova smyslu bývalé zemědělské obce, které vlastní industrializaci nebo industrializaci v okolí ztratily původní zemědělský ráz a složením svého obyvatelstva (alespoň 65 % obyv. je odkázáno na mzdu nebo plat a převládá dělnictvo) jsou daleko blíž

městu než vesnici. Stavební ráz však zůstává polovenkovský. Jde o sídelní prvek silně urbanizované krajiny, v němž je zahrnuta celá řada forem od sídel na obvodu velkých měst až po obce střediskového postavení v méně průmyslových oblastech. Celkem je v ČSR přes 2 000 dělnických obcí, které chceme zachovat, neboť decentralizační politika považuje za účelné tento typ podporovat. Vlastně jde o města, jež nejsou plně vyvinuta velikostí a kulturním i inženýrským vybavením. Typ dělnických obcí není přechodný, který by vznikal rozrůstáním měst a zanikáním vesnic, nýbrž je to typ relativně stálý, který v určitých hospodářských podmínkách by měl být stabilisován jako samostatný.

Dosud se dělnickým obcím věnovala ve světové zeměpisné literatuře jen malá pozornost. V ČSR je jejich studium důležité proto, že jsou svěrázným a relativně trvalým sídelním typem, který je charakteristický nejen pro ČSR, ale i pro jiné významně urbanizované a industrializované evropské země. Další důvod, proč by měly být studovány, je ten, že dělnické obce prodělávají významné přeměny ve své tvářnosti. Zeměpisný průzkum dělnických obcí v různých evropských zemích by měl být zorganizován.

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ, СВЯЗАННЫЕ СО СТРОИТЕЛЬСТВОМ ГОРОДОВ И РАБОЧИХ ПОСЕЛКОВ В ЧСР

В последующее десятилетие в ЧСР будет построено 1 075 000 квартир (в настоящее время их насчитывается 3 930 000), что разрешит проблему жилищного строительства и при учете роста населения. Задание требует:

1. *Обеспечить необходимые производственные предпосылки для строительства.* Сыревая база значительно расширилась, увеличилась производительность строительных предприятий (см. карты).

2. *Установить правильные межобластные пропорции в строительстве.* Как показывают карты, размещение строительной промышленности после 2-ой мировой войны в ЧСР значительно улучшилось. Основная часть жилищного строительства сосредоточена в областях наибольшего строительства, и именно: в Словакии, в Остравской и Мостецкой областях, а также в быстро развивающихся городах с тяжелой промышленностью. Это характерно и для будущего.

3. *Осуществлять строительство в правильно выбранных местах* (с точки зрения типа поселения и его микроположения). Обычно при гэзовом строительстве опираются на уже существующие формы поселений. В сельских поселениях (4/5 поселений ЧСР) строительство невелико. Основное строительство осуществляется в городах и рабочих поселках, причем урбанизация в ЧСР характеризуется некоторыми особенностями. Крупные города, для которых во всем мире характерен быстрый рост, в ЧСР растут мало (Прага, Брно). Наоборот, средние и небольшие города (8—30 тыс. жителей) развиваются быстро, что вызвано политикой правительства, заключающейся в равномерном размещении производства и населения. Довольно распространенным типом поселений в ЧСР являются рабочие поселки, которые возникли путем индустриализации окружения на месте сельских поселений. Такие поселения по типу деятельности населения (65 % живёт на зарплату и являются в основном рабочими) гораздо ближе к городу, чем к сельским поселениям. Характер застройки в этих поселениях носит следы как городского, так и сельского поселения. В этом случае речь идет, об элементе значительно индустриализованного ландшафта, в котором сосредоточены ряд форм, начиная населённый пункт на окраине крупных городов и кончая поселениями имеющих характер центra в областях со слабо развитой промышленностью.

В целом в ЧСР имеется свыше 2 тыс. рабочих поселков, которые будут сохранены, т. к. при осуществлении децентрализации такой тип является наиболее подходящим. Такие поселения, по существу, являются городами со слабо развитой сетью инженерных сооружений. Рабочие поселения не являются переходным типом, который возникает благодаря расширению города или отмиранию деревень, это относительно устойчивый тип, который при определенных экономических условиях мог бы существовать как самостоятельный.

В мировой географической литературе рабочим поселениям уделялось очень мало внимания. В ЧСР их изучение является очень важным, т. к. здесь они являются своеобразным и относительно устойчивым типом поселений, который характерен не только для ЧСР, но и для других промышленно развитых европейских государств. Рабочие поселения являются интересными еще и потому, что постоянно изменяются. Необходимо было бы организовать их географическое изучение в европейских государствах.